BENCONT WEEKLY REPORT

ROČNÍK 2017 | ČÍSLO 6

INDIA

India je jednou z najväčších ekonomík sveta a jej hospodárstvo sa zároveň už niekoľko rokov nachádza na prvom mieste v hospodárskom raste (spomedzi veľkých ekonomík). Ekonomická sila Indie sa však neskrýva vo vyspelosti hospodárstva ale v jej veľkosti a počte obyvateľov. V súčasnosti má India 1,3 miliardy obyvateľov, čo ju robí druhou najľudnatejšou krajinou sveta. Vo svetovej ekonomike zohráva stále väčšiu úlohu. Cieľom nasledujúcich strán je pozrieť sa na hospodárstvo Indie, jeho vývoj a súčasný stav.

V tomto čísle:

Maloobchodné tržby za minulý rok mierne rástli, v Nemecku poklesli

Česká inflácia vzrástla na úroveň cieľa ČNB, otázne je pokračovanie v intervencie voči českej korune

Index PMI v Číne oproti záveru roku mierne poklesol, stále je však nad úrovňou 50 bodov

Dopyt po zlate za rok 2016 medziročne mierne stúpol, výrazne však poklesol dopyt po šperkoch

Staré mesto v Bratislave od marca stanovilo poplatok za rozvoj na maximálnej hranici 35 eur za m2

Spoločnosť ESET otvorí vývojové centrum v Žiline a Brne

Spomínali sme, že India je jednou z najväčších ekonomík na svete. Konkrétne sa s HDP 2,25 bilióna USD nachádza na 7. mieste. Priemerné tempo rastu jej HDP sa pohybuje na úrovni cez 7%, čím je najrýchlejšie rastúcou ekonomikou spomedzi veľkých ekonomík (na druhom mieste je Čína, ktorej rast HDP je zhruba o 0,5% nižší). India sa teda vyznačuje silným ekonomickým rastom a pokiaľ by si počas najbližších 5 rokov dokázala toto tempo udržať, tak by vo veľkosti HDP predbehli Francúzsko a Spojené kráľovstvo a dostali sa na 5. miesto. Dôležitý je však pohľad nie len na ekonomickú silu ale aj ekonomické bohatstvo. To vyjadruje HDP na obyvateľa, ktoré je extrémne nízke. Pri veľkosti 1700 USD na obyvateľa je 5-krát nižšie ako HDP Číny, najväčšieho konkurenta Indie. V krátkosti si teda predstavíme históriu Indie, aby sme videli, ako sa jej hospodárstvo dopracovalo ku dnešnému stavu.

Tabuľka 1: Najväčšie ekonomiky sveta (podľa HDP v bežných cenách)

	HDP v bil. USD	Počet obyvateľov (v mil.)	HDP na obyvateľa
Spojené štáty	18,56	324,0	$ 57 293,81
Čína	11,39	1379,0	$ 8 260,88
Japonsko	4,73	126,8	$ 37 304,03
Nemecko	3,49	82,6	$ 42 325,97
Spojené kráľovstvo	2,65	65,6	$ 40 411,96
Francúzsko	2,49	64,6	$ 38 536,82
India	2,25	1309,7	$ 1 718,69
Taliansko	1,85	61,2	$ 30 293,85
Brazília	1,77	206,1	$ 8 586,54
Kanada	1,53	36,2	$ 42 319,40
EÚ	16,52	510,0	$ 32 389,65

India vo veľkej časti histórií ľudstva vystupovala ako vyspelá civilizácia. Jej obyvatelia sa väčšinou združovali v dedinách a osadách no zároveň tu existovali aj veľké a bohaté mestá. Ekonomická aktivita sa sústreďovala v poľnohospodárstve zatiaľ čo vo väčších mestách vynikal priemysel. Dôležitým faktorom vyspelej ekonomiky však bol obchod a doprava, ktoré z Indie robil jednu z najvyspelejších civilizácií. Zlatý vek pre Indiu nastal v roku 322 p.n.l. keď bola väčšina indického subkontinentu zjednotená pod Maurjovskou dynastiou. Zjednotenie prinieslo výstavbu infraštruktúry, zvýšenie ochrany, rozšírenie mincí ako platidla (na rozdiel od barteru) a rôzne iné zlepšenie ako napríklad zjednotenie merných systémov. Tieto zmeny podstatne zlepšili podmienky obchodu a podnikania a ekonomika Indie prosperovala. Medzi 1. a 17. storočím bola India ekonomicky najsilnejšou krajinou a spolu s Čínou (ktorá sa nachádzala tesne za Indiou) tvorili zhruba polovicu svetového HDP. 18. a 19. storočie však pre Indiu znamenalo koniec svojho ekonomického postavenia. Zatiaľ čo v tomto období v Európe prebiehala industrializácia, India ostala poľnohospodárskou ekonomikou. Strata konkurencieschopnosti položila existujúci indický priemysel a India sa z exportéra priemyselných výrobkov stala importérom. Do krajiny tak prúdili výrobky najmä z Veľkej Británie a indickú ekonomiku začal prevažne tvoriť export bavlny a ópia. Obdobie kolonizácie pre Indiu teda znamenalo stratu svojho ekonomického postavenia a stratu priemyslu, nárast chudoby a frekventované hladomory (spôsobené neadekvátnym ekonomickým rastom vzhľadom na prudký populačný nárast). Veľká Británia v tomto období zároveň však zapríčinila vznik inštitucionálneho prostredia, ktoré prinieslo poriadok, najmä v právnych záležitostiach a veľký prínos pre krajinu mala aj výstavba železničnej siete.

Po získaní nezávislosti v roku 1947 bola indická ekonomika riadená socialistickým modelom päťročných plánov. Tie sa sústreďovali najmä na vybudovanie chýbajúceho priemyslu, no zároveň zanedbávali poľnohospodárstvo, v ktorom stále pracovala drvivá väčšina indickej populácie. Ekonomický rast počas tohto obdobia bol len okolo 3,5% medziročne (malý vzhľadom na rast ostatných Ázijských krajín) a ekonomike chýbali zahraničné investície. Politika centrálneho plánovania sa ukázala byť neúspešnou a trvala do 90. rokov 20. storočia, keď bola nahradená liberálnym modelom. Ten sa pre indickú ekonomiku ukázala ako prospešnejší a krajina nastúpila na vlnu rastu, na ktorej hospodárstvo medziročne rástlo tempom okolo 6-7%. Toto tempo rastu si India dokázala zachovať až dodnes a predbehla tak aj Čínu. Ako teda vyzerá dnešné hospodárstvo Indie?

Ako sme už spomínali, India je 7. najväčšou ekonomikou na svete. Jej HDP dosahuje 2,25 bil. USD, čo pri populácií 1,3 mld. znamená HDP na obyvateľa 1700 USD. V porovnaní napríklad so Slovenskom, ktoré dosahuje HDP na obyvateľa 19 000 USD, dosahuje len maličkú čiastku. HDP Indie je však merané v domácich cenách, preto je namieste porovnať HDP podľa parity kúpnej sily (PKS), ktorá odstraňuje cenové rozdiely a podáva obraz o reálnej produkcií danej krajiny. Podľa PKS sa HDP Indie dostáva na 8,7 bil. USD v roku 2016, čím sa za Čínou a USA umiestňuje na 3. mieste. HDP na obyvateľa podľa PKS dosahuje 6600 USD, čo je však stále veľmi málo v porovnaní s inými krajinami (28 tisíc na Slovensku a 14 tisíc v Číne). Aj po odstránení cenových rozdielov sa indická ekonomika zatiaľ stále zaraďuje medzi najslabšie ekonomiky.

Medziročný rast HDP a vývoj HDP v absolútnych číslach (podľa PKS)

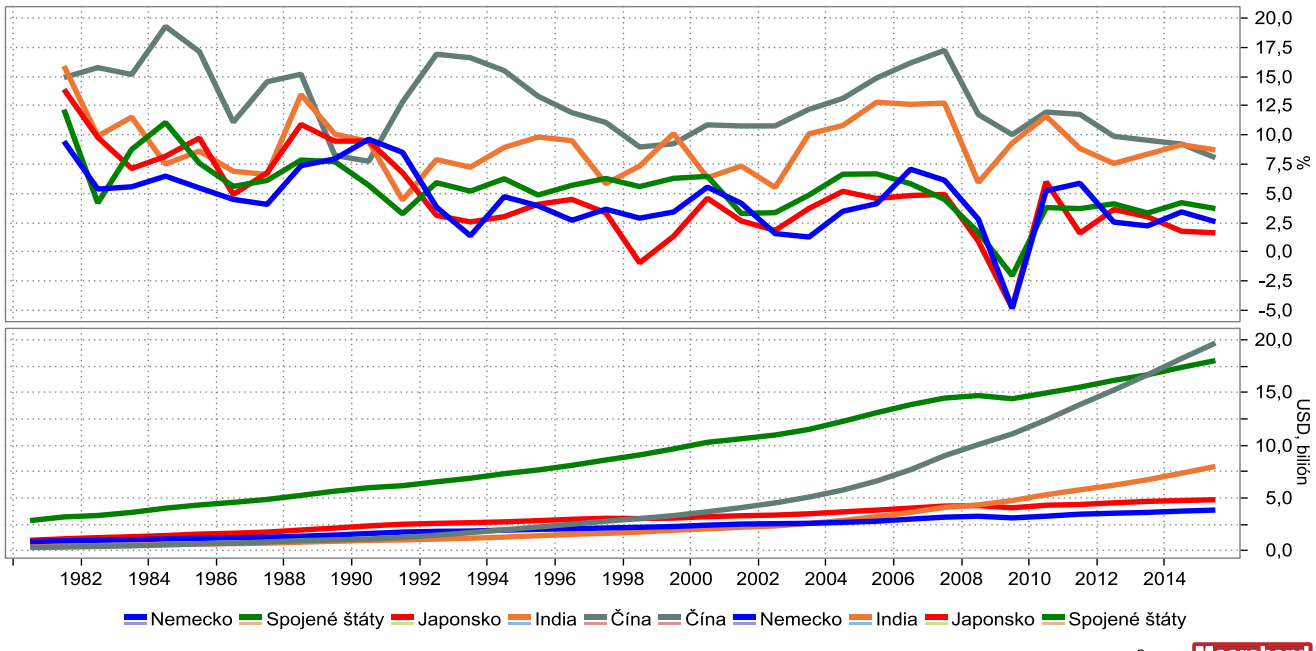

Source: Macrobond

Čo sa rozdelenia HDP podľa štátov týka, tu môžeme vidieť, že najvyspelejšie štáty sa nachádzajú na juhu, juhozápade a severozápade. Sústreduje sa tu totiž prevažná časť priemyslu a služieb, ktoré majú väčšiu pridanú hodnotu ako poľnohospodárstvo a tým pádom generujú väčšie bohatstvo. Najbohatším štátom je Goa s HDP na obyvateľa 4900 USD. Nachádza sa na západnom pobreží a jeho ekonomika je primárne založená na turizme a ťažbe nerastných surovín. Populačne sa však pri 1,46 mil. obyvateľov jedná o jeden s najmenších štátov. Druhým nabohatším štátom podľa HDP na obyvateľa je Dillí s hlavným mestom Indie Naí Dillí. Predstavuje ekonomické centrum severozápadnej Indie a pri populácií takmer 17 miliónov má najväčšiu hustotu obyvateľstva v Indií (12,6 tisíc na km², viac než 10-násobok hustoty Bratislavy). Jeho ekonomiku tvorí prevažne sektor služieb. Tretí najbohatší štát je Sikkim (severovýchod), ktorého vysokému HDP na obvyvateľa prevažne vďačí malej populácií (608 tisíc) a silnému turistickému ruchu. Ekonomicky najsilnejším štátom je Maharashtra (severný sused štátu Goa). Pri populácií 112 miliónov je druhým najľudnatejším štátom Indie, pričom tu 12,5 mil. ľudí žije v jeho hlavnom meste (a najväčšom meste Indie) Bombaj. Maharashtra je priemyselným centrom Indie. Okrem toho tu dôležitú úlohu zohrávajú aj masové média (Bollywood) a medzinárodný obchod. Najchudobnejšie regióny sa nachádzajú v strednej, severnej a východnej Indií, kde drivivú väčšinu ekonomiky tvorí poľnohospodárstvo.

Poľnohospodárstvo zohrávalo v Indií najdôležitejšiu úlohu až do druhej polovice 20. storočia. V roku 1950 zodpovedalo až za 52% HDP, čo je na poľnohospodárstvo naozaj vysoký podiel. Nárastom sektora služieb a priemyslu však poľnohospodárstvo postupne strácalo svoje dominantné postavenie a v súčasnosti tvorí už „len“ 14% indickej ekonomiky. 14% je v porovnaní s inými krajinami stále veľmi veľa. V Číne tvorí poľnohospodárstvo napríklad len 8% HDP zatiaľ čo priemer pre USA a krajiny Európy je okolo 1-1,5%. To hovorí o stále pretrvávajúcej zaostalosti indického hospodárstva a slabom rozvoji ostatných sektorov. Sektor priemyslu a stavebníctva medzi rokmi 1950-1965 rástol prudkým tempom a jeho podiel na HDP sa dostal z 16 na 25%. Nasledujúce roky však už rástol len veľmi pomaly a stále si udržiava podiel mierne nad 25%. Sektor služieb zas rástol (a stále rastie) rýchlym tempom a momentálne tvorí 60%. To je však v porovnaní s vyspelými ekonomikami stále málo. Čo sa pracovnej sily týka, tá je z prevažnej väčšiny stále zamestnaná v poľnohospodárstve. V roku 2010 pracovalo až 53% zamestnaných v poľnohospodárstve, zatiaľ čo v priemysle a stavebníctve pracovalo 23% zamestnaných a v sektore služieb 24%. Poľnohospodárstvo pritom tvorilo len 14% HDP, čo znamená, že väčšina pracovnej sily vykonáva prácu s veľmi malou pridanou hodnotou.

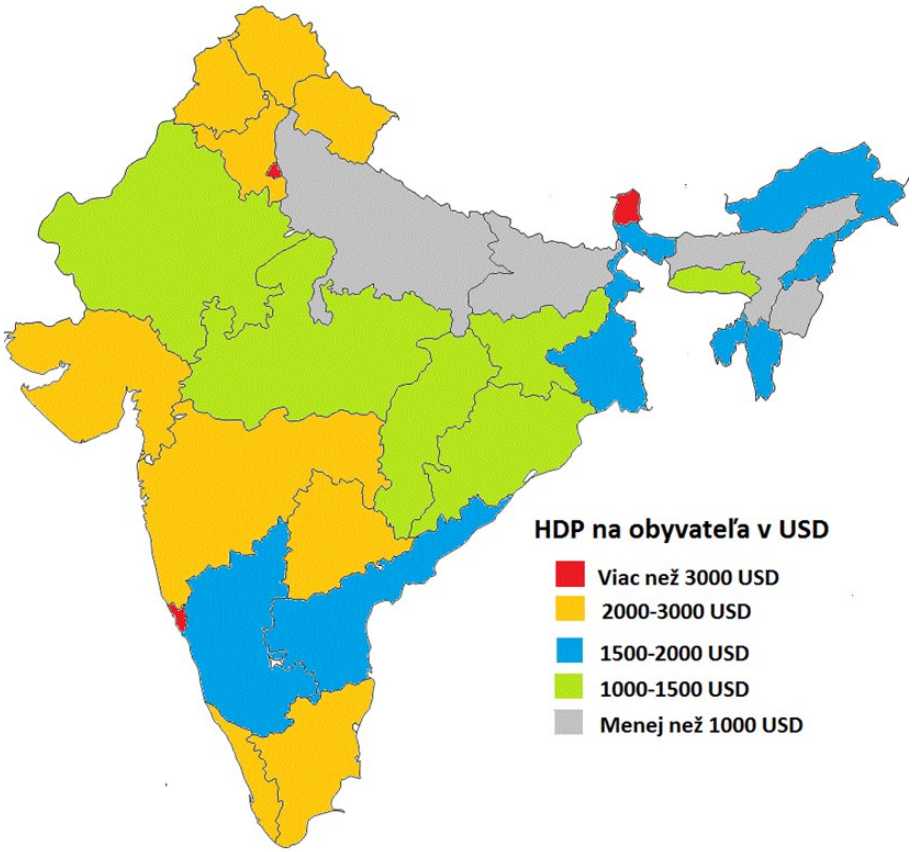

Čo sa medzinárodného obchodu týka, tu India nevystupuje ako veľký hráč. Export tovarov Indie v roku 2016 tvoril len 12% HDP zatiaľ čo bol vo výške 16%. Keby sme k tomu započítali ešte služby tak sa export Indie dostáva zhruba na 19% a import na 22% HDP. India je teda čistým importérom. Najdôležitejšími obchodnými partnermi Indie sú Spojené štáty, Spojené arabské emiráty a Čína, pričom medzi dôležitých exportných partnerov možno ešte zaradiť Hong Kong a Spojené kráľovstvo a medzi importných partnerov Saudskú Arábiu a Švajčiarsko. Najviac importovanou komoditou je ropa. India je totiž pri dennej spotrebe 4,1 milióna barelov a produkcií 0,9 milióna od jej dovozu závislá. Veľkým importným artiklom sú aj šperky a drahé kovy, ktoré sú v Indií veľmi populárne (India je krajina s najväčším dopytom po zlate na svete). Ďalej sem patria napríklad ešte elektronika a stroje, na ktoré jednoducho nemá dostatočnú výrobnú kapacitu. Najväčšou export-

Graf 1: Podiel jednotlivých sektorov na HDP Indie

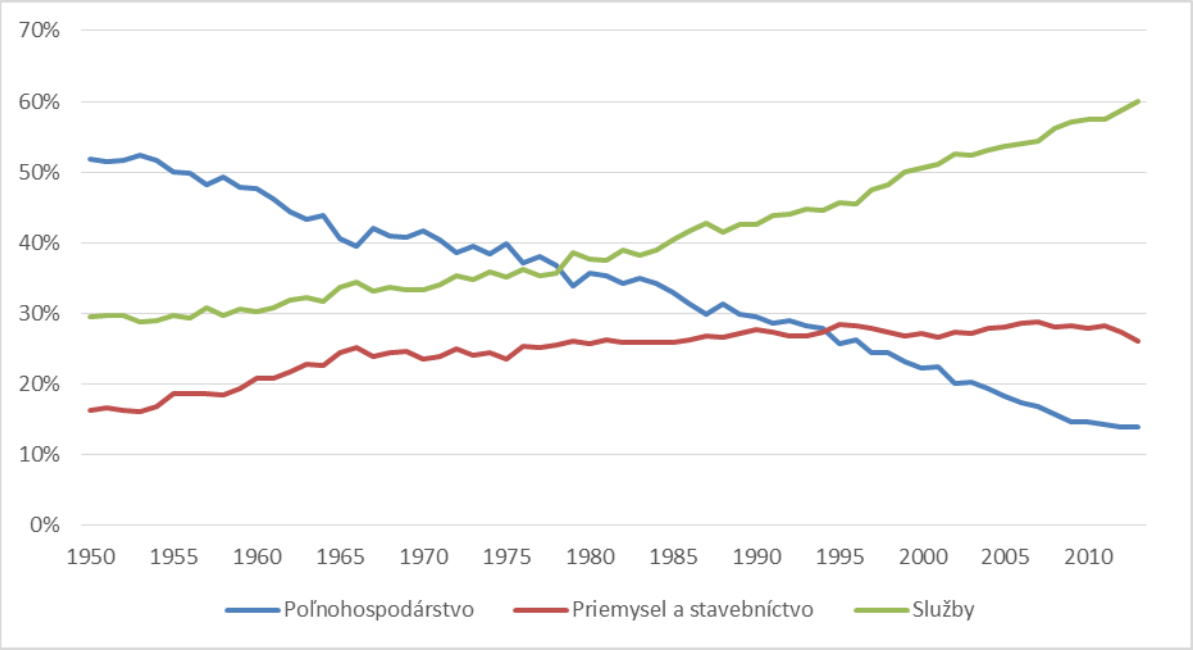

Tabuľka 2: Štruktúra zahraničného obchodu Indie

	Krajina	Podiel na exporte		Krajina	Podiel na importe
1.	Spojené štáty	14,92%	**1.**	Čína	22,82%
2.	Spojené arabské emiráty	11,19%	**2.**	Spojené štáty	8,08%
3.	Hong Kong	4,48%	**3.**	Spojené arabské emiráty	7,18%
4.	Čína	3,33%	**4.**	Saudská Arábia	2,24%
5.	Spojené kráľovstvo	3,27%	**5.**	Švajčiarsko	1,92%
	Komodita			**Komodita**	
1.	Šperky	14,52%	**1.**	Ropa a ropné produkty	30,56%
2.	Textílie	13,28%	**2.**	Šperky	20,85%
3.	Chemikálie a lieky	11,92%	**3.**	Elektronika	14,80%
4.	Ropa a ropné produkty	11,30%	**4.**	Chemikálie a lieky	13,62%
5.	Poľnohospodárske výrobky	9,10%	**5.**	Stroje	12,32%

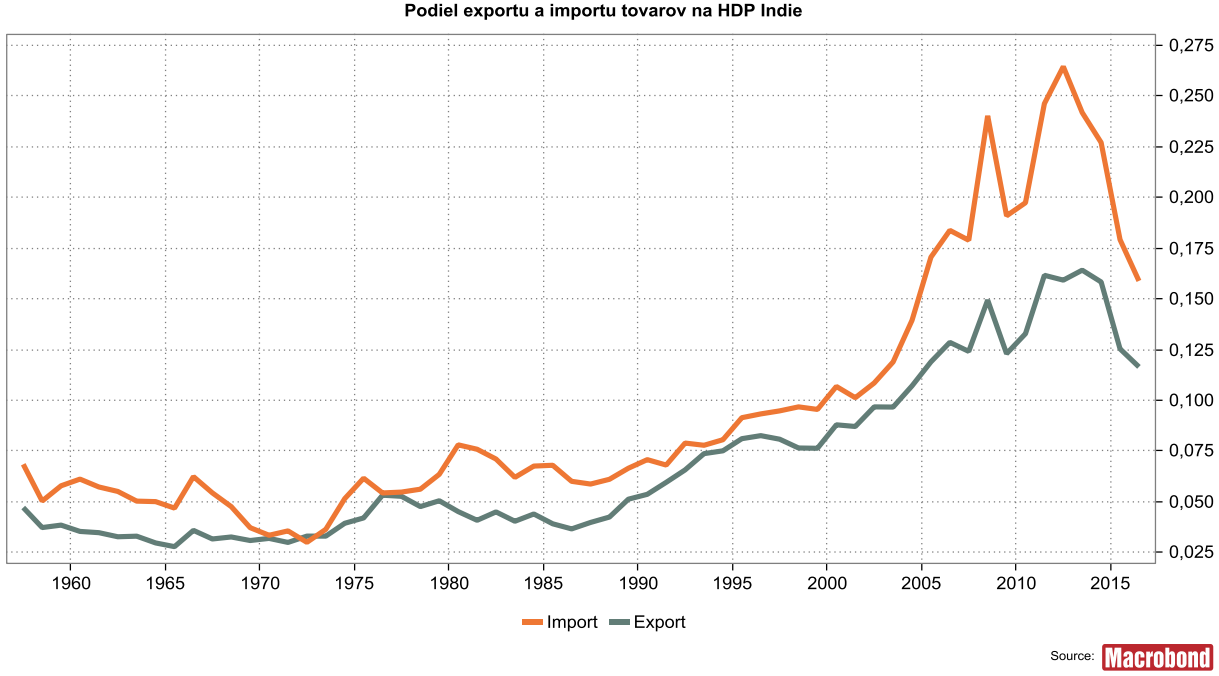

nou položkou zas sú šperky (hotové šperky, opracované drahé kamene) a potom textílie, chemikálie, ropné produkty a poľnohospodárske výrobky.

Z demografického hľadiska je India druhou najľudnatejšou krajinou na svete po Číne. V súčasnosti dosahuje medziročný populačný nárast vo výške 1,2%, čo je oproti Číne trojnásobne vyššie číslo. Zhruba do 10 rokov by tak India mala v populácií Čínu predbehnúť. Populácia Indie zažila v druhej polovici 20. storočia extrémnu expanziu. Miera plodnosti dosahovala medzi rokmi 1960-1990 6-4 narodené deti na jednu ženu a populácia sa počas tohto obdobia takmer zdvojnásobila z 450 na 870 mil. ľudí. V súčasnosti je už na úrovni 2,3, čo však stále značí populačný nárast. Ročne sa populácia Indie prirodzenou cestou rozrastá zhruba o 18 miliónov, no zároveň prostredníctvom migrácie ročne stratí 2,5 milióna obyvateľov. Zaujímavý je pohľad na vekovú štruktúru obyvateľov Indie. Až 41% obyvateľov Indie (500 mil.) je vo vekovej kategórií do 20 rokov. India má teda extrémne mladú populáciu. Tá bude v najbližších rokoch dospievať a pracovná sila sa tak bude prudko zvyšovať. Hospodársky rozmach Indie teda je a aj bude z veľkej časti poháňaný práve populačným nárastom. Pri takejto demografickej štruktúre však môže nastať prebytok pracovnej sily (veľa mladých ľudí dospieva, málo ľudí starne) a rastúca nezamestnanosť. Správne zvládnuť situáciu na pracovnom trhu v najbližších rokoch bude pre Indiu teda veľkou výzvou. Pokiaľ bude úspešná, tak sa v nasledujúcich rokoch bude môcť tešiť z veľkého hospodárskeho rastu.

India má však od statusu vyspelej krajiny ešte veľmi ďaleko. Veľkou výhodou bolo vybudovanie administratívnej, právnej a dopravnej štruktúry počas obdobia kolonizácie. Okrem toho aj značná časť populácie ovláda anglický jazyk (zhruba 120 miliónov). Tieto výhody sa však prejavujú prevažne len vo vyspelých hospodárskych a turistických centrách. Na väčšine územia Indie je veľkým problémom chudoba. Svetová banka stanovuje hranicu chudoby na úrovni 1,9 USD na deň podľa PKS, čiže táto hranica predstavuje rovnaké množstvo nakúpených statkov v každej krajine. Pod touto hranicou, ktorá vyjadruje prostriedky na nákup tých najzákladnejších ľudských potrieb, v Indií žije až okolo 20% obyvateľstva. Problematické sú najmä vidiecke oblasti, kde hranica chudoby často presahuje až 40%. Podľa Global Wealth Report, ktorý zostavuje Credit Suisse je mediánove bohatstvo obyvateľov Indie na úrovni 608 USD na obyvateľa, čím sa India zaraďuje medzi najchudobnejšie krajiny (pre porovnanie, v Číne to je 5 000 USD a na Slovensku 18 000 USD). Chudoba prevažuje v poľnohospodárskych štátoch v strednej, severnej a východnej Indií. Drvivá väčšina obyvateľstva v týchto oblastiach teda pracuje „aby prežila“ a luxusnejší importovaný tovar si dovoliť nemôže. Priemyselne vyspelejšie štáty a najmä veľkomestá však už majú lepšie životné podmienky. Priemerná čistá mzda v najväčšom meste Indie Bombaji je v prepočte 706 eur, čo je zhruba o 200 eur menej ako v Bratislave. Zároveň je Bombaj však aj celkovo lacnejší, najmä v prípade potravín. Výrazne vyššie ceny vidíme len pri nehnuteľnostiach, čo je spôsobené vysokou hus-

Graf 2: Veková štruktúra obyvateľstva Indie (v mil.)

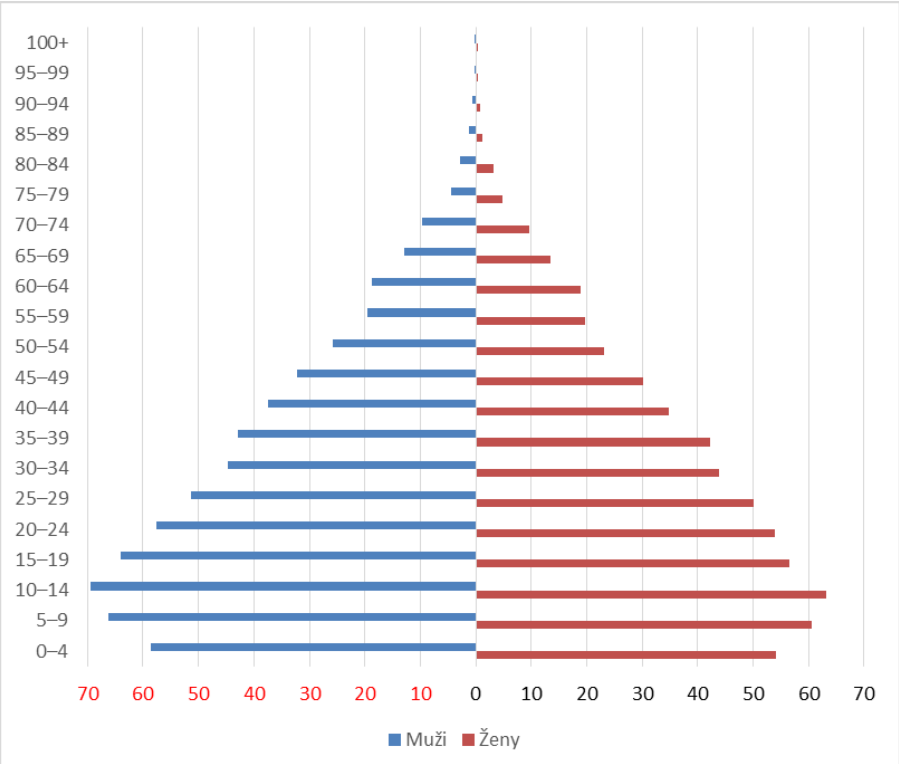

totou obyvateľstva v Bombaji. V rebríčku Indexu kúpnej sily, ktorý zostavuje stránka Numbeo má Bombaj 72 bodov, zatiaľ čo Bratislava má 71 bodov. Tento index vyjadruje reálnu kúpnu silu obyvateľstva daného mesta (možnosť kúpiť si tovary istého spotrebného koša pri daných cenách a mzdách), ktorá je porovnávaná s reálnou kúpnou silou obyvateľa New Yorku (New York=100 bodov). Obyvateľ Bombaju si podľa tohto rebríčka môže teda dovoliť reálne o niečo viac ako obyvateľ Bratislavy. Veľké mestá v Indii sú vďaka podstatne lepším životným podmienkam populárne a stále viac sa rozširujú.

India sa v súčasnosti teda vyznačuje veľkými regionálnymi rozdielmi. Zatiaľ čo sa veľkomestá približujú k moderným rozvinutým krajinám, vidiecke oblasti sa za posledné desaťročia ďaleko nepohli. Hospodárstvo Indie tak aj napriek svojej veľkosti a rýchlemu rastu stále ďaleko zaostáva za ostatnými veľkými ekonomikami a značne pozadu sa nachádzaj aj za svojim najväčším rivalom – Čínou. Vzhľadom na prudký rozvoj v priemyselne silných oblastiach a vo veľkomestách, spojený s rýchlo rastúcou pracovnou silou, bude India s najväčšou pravdepodobnosťou svetovou špičkou v hospodárskom rozvoji (po kvantitatívnej stránke). Kým však dosiahne hospodársku silu (nehovoriac o konzistentnosti) ostatných veľkých ekonomík prejde ešte mnoho rokov. (rb)

Tabuľka 3: Cenové porovnanie medzi Bratislavou a Bombajom

	Bratislava	Bombaj		Bratislava	Bombaj
Lacnejší obed	5,00 €	3,37 €	Volkswagen Golf	16 500,00 €	10 767,04 €
Čapované pivo	1,50 €	1,68 €	Mesačný lístok na MHD	26,90 €	7,01 €
Káva	1,77 €	1,55 €	Energie	168,17 €	42,01 €
Mlieko	0,72 €	0,70 €	Prenájom 1-izbový byt	391,06 €	263,72 €
Chlieb	0,93 €	0,41 €	Cena bytu (eur/m2)	1 713,70 €	2 457,79 €
Kuracie prsia (1kg)	5,01 €	3,53 €	Priemerná čistá mzda	917,59 €	706,51 €
Paradajky	1,80 €	0,50 €	Index kúpnej sily	70,94	71,97

Obchodná bilancia USA

Obchodná bilancia v USA je dlhodobo na mínusových hodnotách a nachádza sa v deficite. V decembri 2016 sa znížila na úroveň - 44,26 miliárd dolárov. Znamená to, že sa jej znížil deficit medzimesačne o 1,47 miliardy USD. Medziročne sa obchodná bilancia zhoršila, čiže deficit sa zvýšil o 2,78 miliardy USD. Obchodná bilancia patrí do bežného účtu platobnej bilancie a vyjadruje rozdiel dovozu a vývozu. Keďže v USA je v záporných číslach, tak import prevažuje nad exportom. V decembri import dosiahol úroveň 234,9 miliardy USD a export 190,68 miliardy USD. Medziročne export vzrástol o 7,61 miliardy USA a import vzrástol o 10,39 miliardy USD. Keď sa pozrieme na obchodnú bilanciu USA s ostatnými krajinami, najväčší deficit obchodnej bilancie dosahuje s Čínou, až 27,75 miliárd USD. Čiže viac tovarov Čína dováža do USA. Druhý najvyšší deficit dosahuje USA aj s Nemeckom, konkrétne je to 5,31 miliárd USD. Oproti Číne je to o 22,44 miliárd USD menej. USA exportuje hlavne rôzne stroje, elektronické zariadenia, lietadlá a vozidlá. Z importu do USA prevládajú elektronické zariadenia, stroje, vozidlá a ropu. Pokiaľ nový prezident Trump uskutoční svoje plány o obmedzení dovozu do USA, hlavne dovozu z Číny, môže sa tým výrazne znížiť deficit obchodnej bilancie. Týmto krokom by chcel motivovať americký firmy, aby opäť začali vyrábať v USA a chcel by zvýšiť zamestnanosť. Na druhej strane to môže výrazne poškodiť americkú ekonomiku, ak začnú aj Číňania obmedzovať dovoz z USA. (mm)

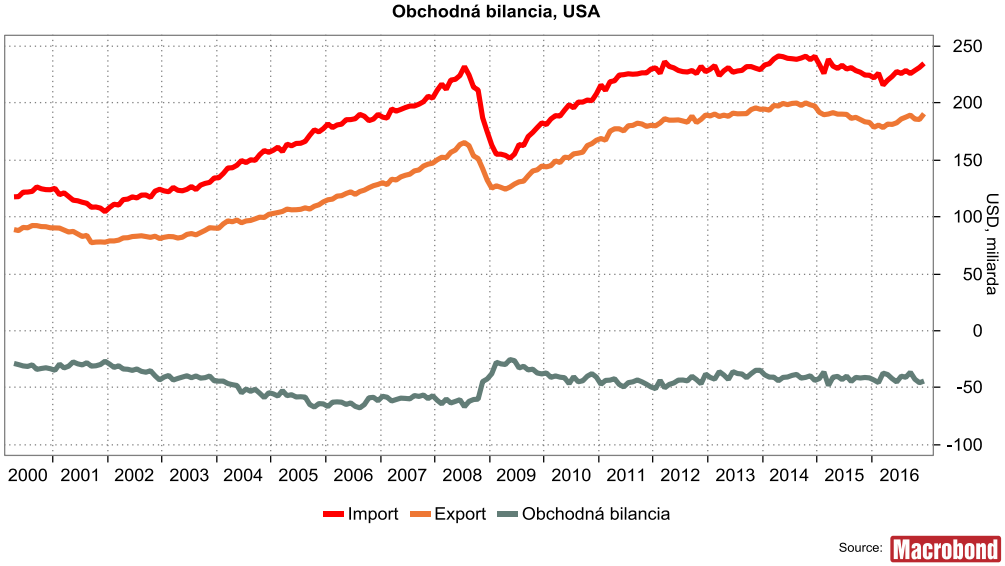

Pokles maloobchodných tržieb za december

Objem maloobchodných tržieb sa z novembra na december 2016 znížil v EÚ o 0,8% a v eurozóne o 0,3%. Klesanie maloobchodných tržieb začalo už v priebehu štvrtého kvartálu 2016. Najväčší mesačný pokles oproti novembru, konkrétne o 1,1 %, nastal v objeme pohonných hmôt. Naopak, žiadna výrazná zmena nenastala v objeme skupiny produktov, ktoré zahŕňajú oblečenie, elektroniku, nábytky, počítače, farmaceutický tovar, poštové objednávky a pod. Čo sa týka potravín, nápojov a tabaku, objem maloobchodných tržieb v decembri 2016 voči novembru 2016 poklesol o 0,4%. Pokles tržieb v decembri aj napriek sviatkom môžeme hľadať v súvislosti so zníženou cenovou hladinou za pohonné hmoty. Napriek koncoročným poklesom sa celkovo objem maloobchodných tržieb v EÚ medziročne zvýšil o 2,3% a v eurozóne o 1,1%. Najväčší medziročný rast zaznamenalo Luxembursko (14,7%), Slovinsko (10,1%) a Anglicko (6,6%). Naopak, najväčší pokles v rámci EÚ nastal vo Fínsku (-2,2%). Nemecko taktiež zaznamenalo pokles a to o 1,1%. Slovensko si oproti minuloročnému výsledku polepšilo o 4,3%. Tento nárast môže súvisieť so znižujúcou sa nezamestnanosťou v EÚ, ako aj v eurozóne, čo má za následok vyššiu kúpyschopnosť spotrebiteľov. (zt)

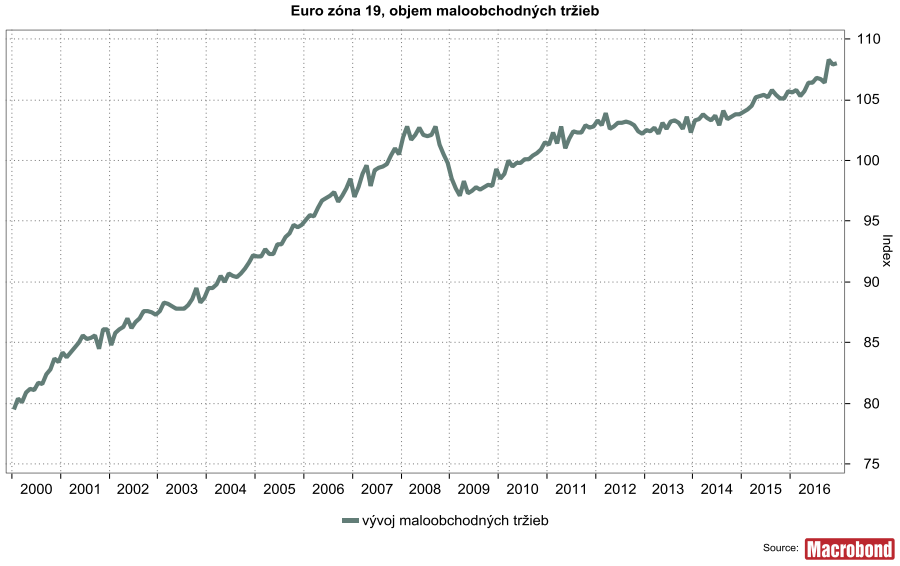

Priemyselná výroba v Nemecku prekvitá

Index nákupných manažérov, ktorí každý mesiac vyjadrujú svoje názory na súčasný vývoj ekonomického sektora dosahuje v Nemecku hodnoty, ktoré predstavujú zlepšenie situácie. Najvýraznejšie si polepšil sektor priemyselnej výroby, ktorý manažéri ohodnotili 56,4 bodmi čo je o 4,1 bodu viac ako minulý rok. Index môže dosiahnuť hodnoty od -100 (všetci z opýtaných vidia situáciu v danom sektore ako zhoršujúca sa) až do 100 (všetci z opýtaných vidia situáciu ako zlepšujúcu sa). Za pozitívnym vývojom v Nemeckom priemysle stoja najmä nové objednávky, ktoré sa ku koncu roka medziročne navýšili o takmer 8%, ale aj klesajúca nezamestnanosť, ktorá je na úrovni 3,9%. Problémom v rozvoji by mohli byť drahšie vstupné náklady nakoľko inflácia v Nemecku dosiahla v januári 1,9%, čo je medziročný nárast o 1,4p.b. viac ako minulý rok. V ostatných sektoroch zaznamenali v Nemecku o niečo nepriaznivejšiu situáciu ako tomu bolo minulý rok. Služby klesli o 1,6 bodu na úroveň 53,4, stavebníctvo dokonca o 7,4 bodu na 52. Maloobchod iba o málo prekročil hranicu 50, a tak ho manažéri vnímajú ako sektor, kde sa situácia ostáva nezmenená. (sd)

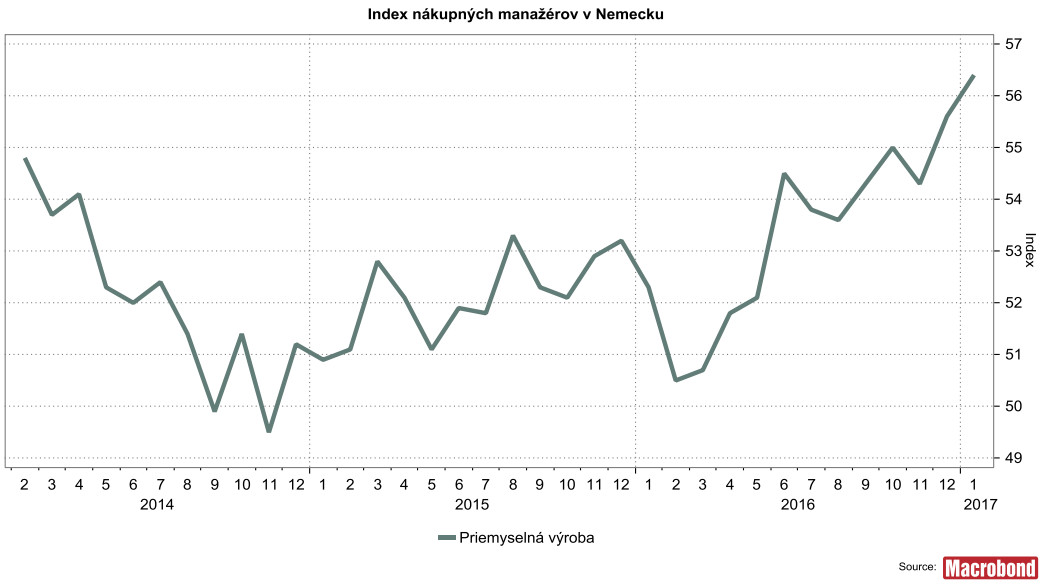

Čo bude s Českou korunou?

Očakávanou udalosťou v Česku bude v tomto roku vyhlásenie Českej národnej banky o zrušení intervencií, ktoré zaviedla v novembri 2013. Intervenciami, teda nákupom zahraničnej meny (eura) udržiavala kurz českej meny na hodnote približne 27 CZK/EUR. Tým, že ho nepustila pod toto číslo, zabránila, aby česká koruna posilňovala. Toto opatrenie je nástrojom menovej politiky, ktoré slúži na jej uvoľnenie podobne ako nízke úrokové sadzby. Nakoľko v Česku dlhodobo úrokové sadzby klesali, repo sadzby, za ktoré centrálna banka požičiava komerčným, dosiahli úroveň 0,05, tak ČNB nevedela využiť úrokové sadzby ako nástroj na zvýšenie inflácie. Kolísavé hodnoty inflácie a obavy z deflácie boli totiž hlavné problémy v českej ekonomike, ktorá stagnovala. Tým, že banka korunu oslabila zvýhodnila exportérov, ktorých produkty na svetovom trhu sa zdali byť lacnejšie. To tiež prispelo k vyššiemu hospodárskemu rastu, ktorý sa za dva roky po prvých intervenciách navýšil z -0,4% na 1,8% k 3.kvartálu 2016. Na druhej strane to poznačilo importérov, ktorý za drahšie nakupovali, a teda keď chceli svoje produkty predať a nebyť v strate, museli navýšiť svoje ceny čo pocítili najmä koneční spotrebitelia. Najväčšie obavy po skončení intervencií sú, že česká koruna veľmi posilní, čo by mohlo spomaliť export a aj hospodársky rast. ČNB však ubezpečuje, že ak by k takému stavu došlo, tak zrealizuje ďalšie intervencie. Druhá možnosť je ponechanie takéhoto stavu avšak s tým sa prostredie v Česku stáva nelákavé pre investorov, ktorí sa obávajú investovať do krajiny, kde menový kurz riadi banka a nie prirodzený dopyt a ponuka. Taktiež to nemotivuje českých exportérov k tomu, aby inovovali a stávali sa konkurencieschopnejšími, nakoľko sa iba spoliehajú na „slabšiu“ menu. (sd)

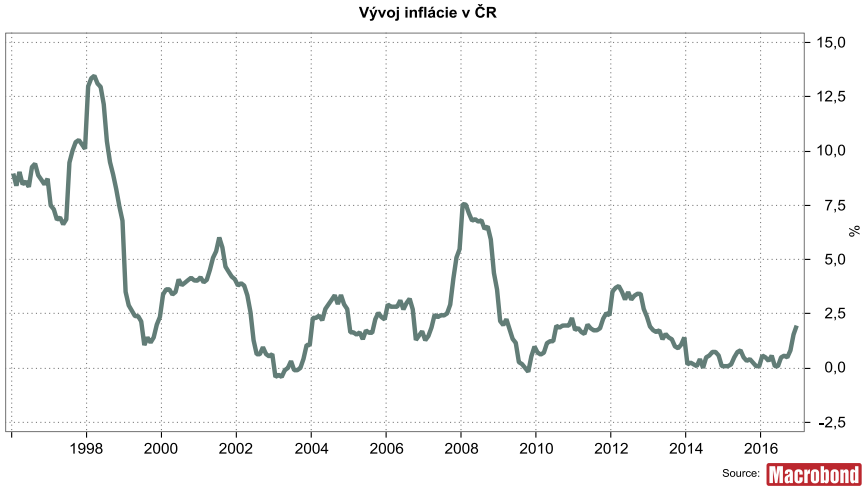

Nepokoje v Brazílii

V brazílskom štáte Espirito Santo sa začiatkom týždňa začali protesty na zvýšenie platov. Začali ich policajti a pridali sa i viacerí obyvatelia, nakoľko vedeli, že nebudú stíhaní políciou. Obyvateľov trápi vysoká nezamestnanosť, ktorá sa za posledné dva roky takmer zdvojnásobila na aktuálnu úroveň takmer 12%. Jedná sa najmä o ľudí, ktorí pracovali v poľnohospodárstve a stavebníctve. Práve poľnohospodárstvo je významným odvetvím brazílskej ekonomiky. Zamestnáva približne 16% pracujúcich a tvorí 5% z HDP. Medzi významné komodity patria káva, sója, pšenica, ryža, kukurica a cukor. Ak sa pozrieme na produkciu týchto komodít, tak sa zvyšuje alebo zostáva na nezmenenej úrovni. Problém je však s domácim dopytom a spomaľujúcim sa exportom. Tomu nepomáha silnejší brazílsky real, ktorý medziročne posilnil o 23%. Na domácu spotrebu vplýva aj to, že obyvateľom klesajú reálne mzdy, keďže inflácia je pomerne vysoká na úrovni 5,35%. Pomalší export a klesajúca domáca spotreba tak ovplyvňujú aj hrubý domáci produkt, ktorý od leta 2014 klesá, v treťom kvartáli 2016 dokonca o -2,9%. (sd)

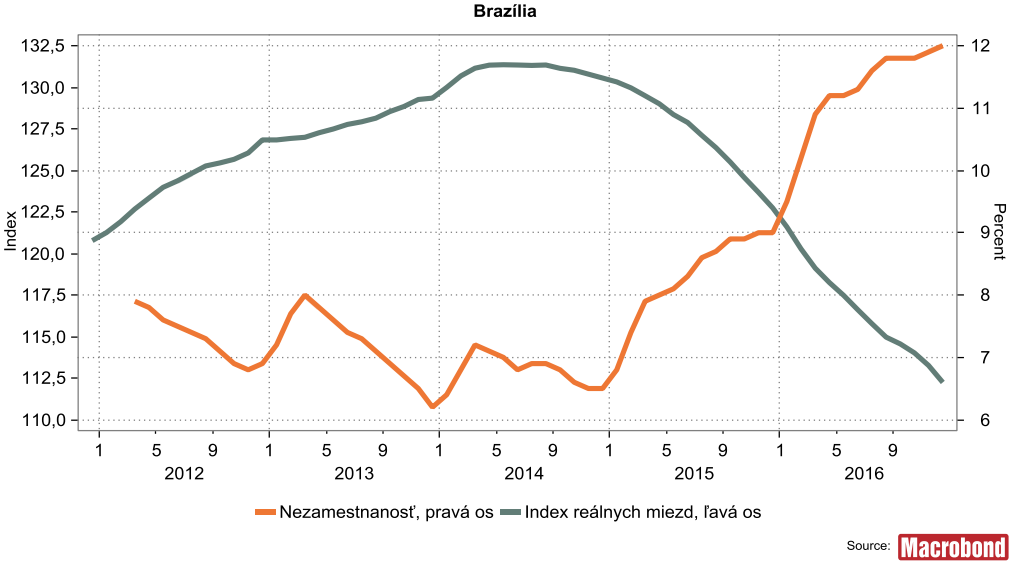

Vývoj zlata v roku 2016

Rok 2016 sa vyvíjal v prospech trhu so zlatom. Dopyt po zlate sa v roku 2016 celoročne zvýšil o dve percentá, pričom dosiahol trojročné maximum 4 308,7 ton. Štvrtý kvartál nebol priaznivým pre ETF. Práve vo štvrtom kvartáli bol totiž zaznamenaný pokles v porovnaní s troma predchádzajúcimi kvartálmi. Tento pokles sa pripisuje reakcii na Trumpovu politiku, nakoľko nastal po jednom z jeho prejavov. Ročný prítok pre ETF napriek koncoročnému poklesu dosahoval svoje maximá, konkrétne zaznamenal druhý najvyšší rekord 531,9 ton. Dopyt po šperkoch taktiež nevynikal a za štvrtý kvartál evidoval 4% pokles. Celkový ročný pokles dosiahol výšku 15%. Na tomto výsledku sa v najväčšej miere podieľali India a Čína. V októbri a novembri bol však zaznamenaný pokles cien, načo zareagoval dopyt po minciach a tehličkách, ktorý zvýšeným dopytom vo 4. kvartáli pomohol pomerne nízkemu dopytu počas predchádzajúcich troch kvartálov a vylepšil tak celoročné skóre. Dopyt po minciach a tehličkách na konci roka zaznamenal výšku 1 029,2 ton. Čo sa týka centrálnych bánk, tie za rok 2016 nakúpili 383,6 ton zlata, pričom do tejto rezervy poputovala najväčšia časť práve vo štvrtom kvartáli a to aj napriek posilňujúcemu kurzu dolára. Tvorilo ju 114,4 ton. Najviac sa na tejto kúpe podieľalo Rusko, Čína a Kazachstan. (zt)

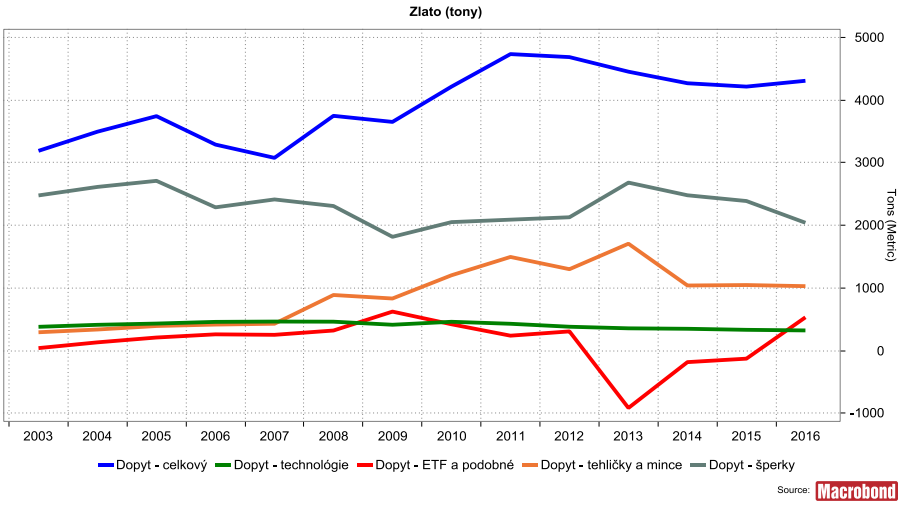

PMI v Číne sa mierne zhoršil

Index nákupných manažérov (PMI) je indikátor, ktorý zobrazuje sentiment v ekonomike. Je založený na mesačných prieskumoch v súkromnom sektore. Otázky sa kladú nákupným manažérom určitých spoločností, pretože majú najlepší prístup k informáciám a najskôr pocítia zmenu vo firme. PMI v Číne v januári dosiahol úroveň 52,2 bodu. Klesol tak z decembrovej úrovne 53,2, ktorá bola najvyššia od roku 2014. To znamená, medzimesačný pokles o 1,3 bodu. Na druhej strane je to medziročný nárast o 2,1 bodu. Pokiaľ sa index nachádza nad hranicou 50, značí to pozitívny vývoj a rast ekonomiky. Pokiaľ by bol na úrovni 50, vyjadruje to nezmenenú situáciu. To, že sa v januári PMI znížil teda znamená, že ekonomika síce rastie ale pomalším tempom. Pod nižší PMI sa podpísalo zníženie vo výrobnom sektore (medzimesačne o 0,9 bodu) a taktiež zníženie aj v sektore služieb (medzimesačne o 0,3 bodu). Ekonomika v Číne v štvrtom kvartáli 2016 dosiahla medziročné tempo rastu HDP 6,8 %. Keďže PMI zaznamenal pokles, je možné, že aj tempo rastu HDP v prvom kvartáli 2017 sa oproti predchádzajúcemu kvartálu spomalí. (mm)

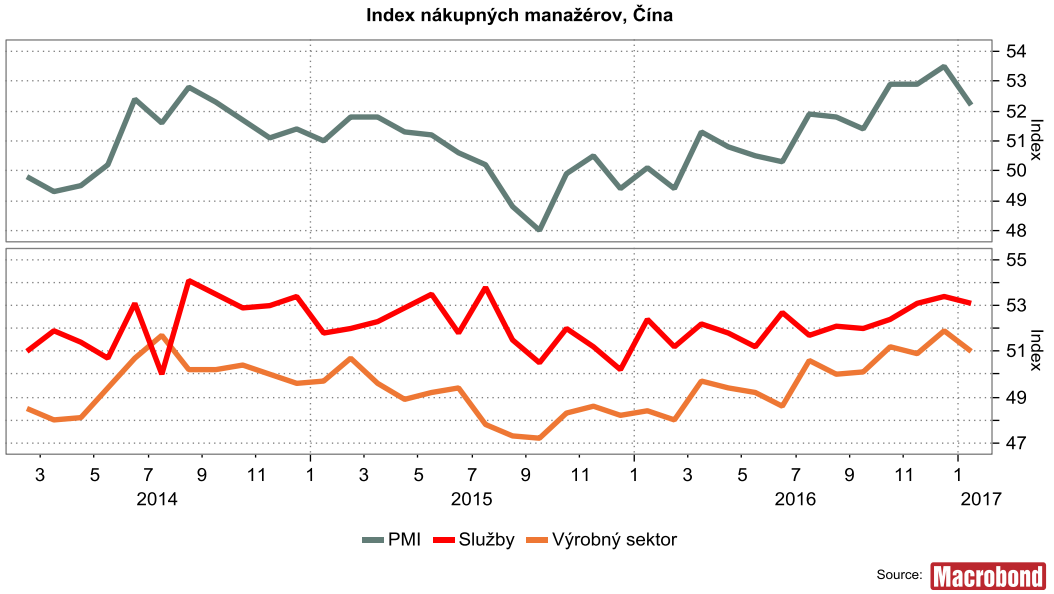

Spoločnosť ESET expanduje

Slovenská spoločnosť ESET zaoberajúca sa softvérovou bezpečnosťou plánuje otvoriť nové vývojové centrá v Žiline a Brne. Plánuje sa tak dostať o niečo bližšie k študentom IT, potencionálnym budúcim pracovníkom. Podobnú paralelu môžeme vidieť už pri ich expandovaní do kanadského Montrealu, kde okrem vytvárania lepšieho globálneho zabezpečenia a vývoja ďalších vývojových technológií taktiež využili fakt, že mesto každoročne produkuje množstvo práve vyštudovaných aktívnych mladých ľudí s inovatívnym duchom. Spoločnosť ESET spravuje centrá vo viacerých veľkomestách ako Buenos Aires, San Diego, Moskva, Singapore či Praha. Vývojové centrum v Žiline by sa tak pripojilo k už fungujúcemu bratislavskému a košickému centru. Produkt spoločnosti ESET celosvetovo používania viac ako 100 miliónov ľudí a ich tržby v roku 2015 dosiahli výšku 371,6 milióna eur. Spoločnosť celkovo zamestnáva približne 1300 pracovníkov, z toho asi 700 tvoria pracovníci na Slovensku . Otvorenie nových centier môže priniesť nielen samotné expandovanie firmy, ale aj vytvorenie nových pracovných miest a možnosť pre IT absolventov ďalej sa špecializovať vo svojom obore a svojím výkonom priniesť firme vyššiu pridanú hodnotu, ktorá sa ďalej môže zúročovať v slovenskej ekonomike.(zt)

Tržby za vlastné výkony a tovar vo vnútornom obchode

Tržbám za vlastné výkony a tovar vo vnútornom obchode na Slovensku sa v decembri darilo. Medziročne vzrástli vo všetkých sledovaných odvetviach. Tržby pri motorových vozidlách a motocykloch sa zvýšili medziročne o 10,8 %. Rast je spôsobený hlavne predajom vozidiel, kde bol medziročný rast o 16,5 %. Na druhej strane tržby v oprave a údržbe áut klesli o 1,8 %, čo je ale zanedbateľný pokles. Vo veľkoobchode vzrástli tržby o 6,3 % pričom ťahúňom boli hlavne zariadenia pre IKT (+ 49 %). Rast bol evidovaný aj v tržbách v ostatnom špecializovanom veľkoobchode (+ 15,1 %) a pri poľnohospodárskych surovinách a živých zvieratách (+ 28,8 %). Naopak pokles bol v tržbách v sprostredkovaní veľkoobchodu (- 8,9 %) a v nešpecializovanom obchode (- 7,8 %). Tržby v maloobchode sa taktiež zvýšili medziročne o 4,3 %, pod čo sa podpísal hlavne rast tržieb v špecializovaných predajniach (+ 6,3 %). Vzrástli taktiež tržby v ubytovaní (+ 16,7 %) a tržby v činnostiach reštaurácií a pohostinstiev (+ 7,9 %), čo je spôsobené hlavne výrazným rastom v turizme, čo pozitívne vplývalo aj na zisky v reštauráciách. Medzimesačne tržby vzrástli len v ubytovaní (+ 7,9 %), v oblasti reštaurácií a pohostinstiev (+ 2,3 %) a v maloobchode (+ 0,7 %). (mm)

tržby za vlastné výkony a tovar	Y/Y (december 2016)
maloobchod	4,3 %
veľkoobchod	6,30%
predaj a oprava motorových vozidiel a motocyklov	10,80%
ubytovanie	16,70%
činnosti reštaurácií a pohostinstiev	7,90%

Poplatok za rozvoj v Bratislave

Miestny poplatok za rozvoj bude v Bratislave v mestskej časti Staré Mesto v maximálnej možnej výške. Ta je stanovená na hodnote 35 €. Toto rozhodnutie bolo prijaté na základe všeobecného záväzného nariadenia, ktoré začne platiť od 1. marca. Daný poplatok sa bude vzťahovať na každý začatý m2 pri stavbách na bývanie a ostatných stavbách. Pri stavbách na pôdohospodársku činnosť to bude 10 € a pri priemyselných stavbách 25 €. Jednotlivé obce si mohli samy stanoviť výšku, ktorá by mala byť v rozmedzí od 3-35 € alebo nemuseli poplatok zaviesť vôbec. Taktiež aj v mestskej časti Dúbravka bol schválený poplatok v rovnakej výške. Keďže v Starom Meste sa výrazná výstavba nerealizuje, výber tohto poplatku nezvýši množstvo financií ako v iných častiach, kde sa viac stavia. Poslanci zo Starého Mesta preto navrhli, aby im ostatné mestské časti prispeli určitou časťou z výnosu. Získane peniaze sa môžu použiť napríklad na materské škôlky, na výstavbu miestnych komunikácií a všeobecne do rozvoja. V ostatných častiach Slovenska je poplatok nižší. Napríklad v Trnave je výška pri stavbách na bývanie navrhnutá na 10 €. Väčšina miest je ale ohľadom daného poplatku skeptická a rozhodla sa ho nevyberať. (mm)

AKTUÁLNY VÝVOJ NA TRHOCH

EUR/USD

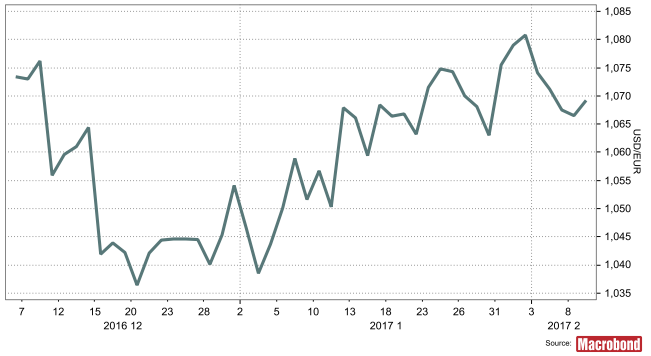

Source: Macrobond

EUR/CZK

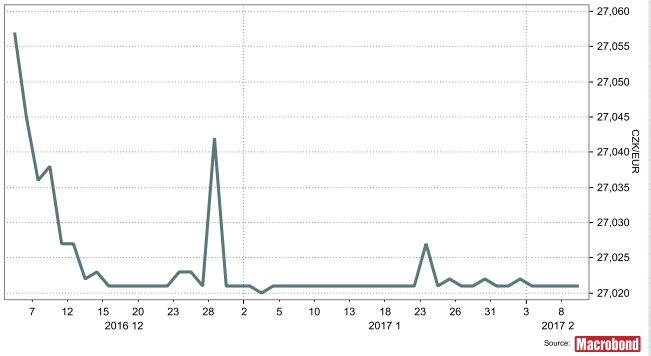

Source: Macrobond

ZLATO

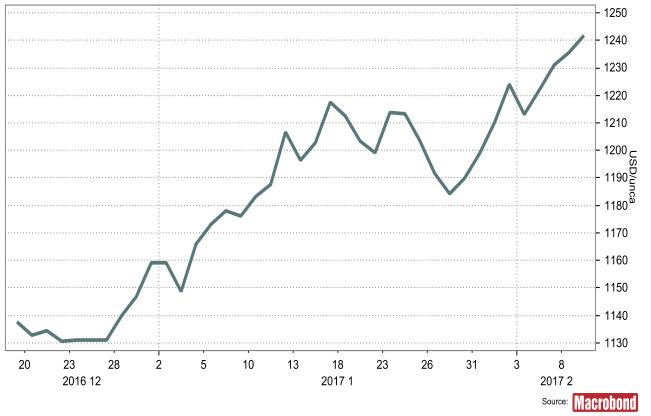

Source: Macrobond

ROPA

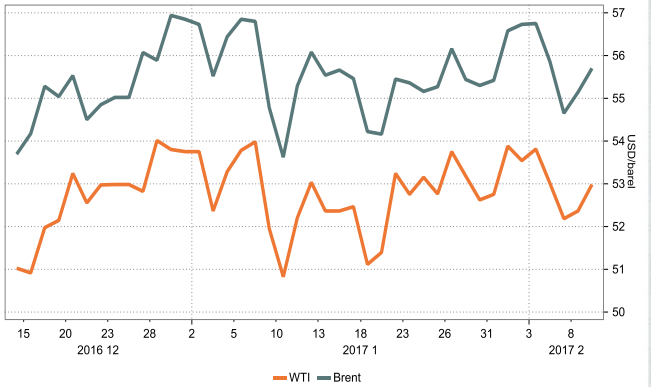

Source: Macrobond

SLOVENSKO

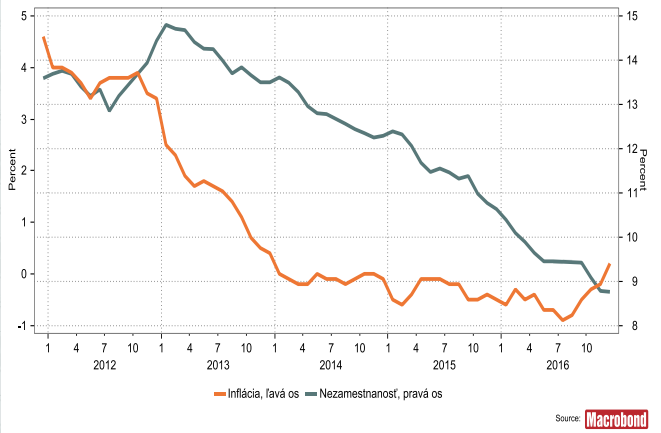

Source: Macrobond

ČESKÁ REPUBLIKA

Source: Macrobond

MAĎARSKO

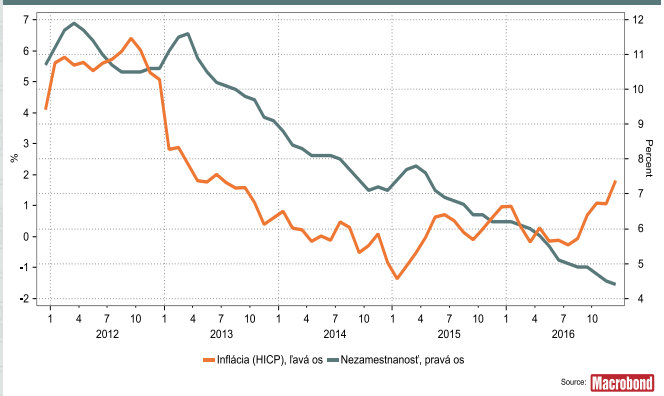

Source: Macrobond

POĽSKO

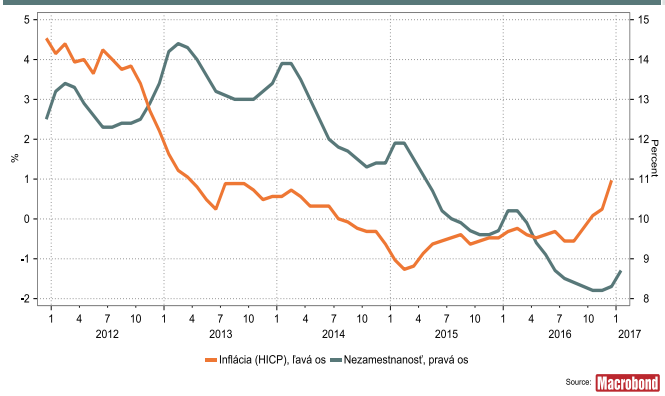

Source: Macrobond

SPRÁVY Z FINANČNÝCH TRHOV

→ Najväčší akcionár spoločnosti Fujitsu, Fuji Electric Co, plánuje predaj akcií japonskej elektroniky hodných približne 1 miliardy dolárov. Dôvodom je rozpustenie akcií vlastnených oboma spoločnosťami. Tento predaj je určený zahraničným investorom a je reakciou na korporačné vládne predpisy.

→ Do obce Mýtna, okres Lučenec, prichádza nový investor, zaoberajúci sa výrobou asfaltových zmesí. Investorom je rakúska spoločnosť Swietelsky. Výroba by v najlepšom prípade mohla byť spustená už koncom roka 2017. Príchod firmy by mal vytvoriť približne 30-40 pracovných miest. Nezamestnanosť v okrese Lučenec je 17%, jedná sa približne o 7000 nezamestnaných. Príchod investorov je teda žiadúci a to aj pre naplnenie cieľa okresu Lučenec, ktorým je vytvorenie 1500 nových pracovných miest do roka 2020.

→ Česká spoločnosť PPF Telco, ktorá spadá pod investičnú skupinu PPF predala 3% podiel O2 Czech Republic firme Belviport Trading, ktorá patrí českému podnikateľovi Pavlovi Tykačovi. Momentálne spoločnosť PPF vlastní 81,1% podiel v O2 v Českej republike. Cena transakcie nie je známa. Predaj je dôsledkom stratégie PPF, ktorá chce zvýšiť likviditu akcií O2. Podiel voľne obchodovateľných akcií O2 sa tak navýšil na 17,4%. Obchody s akciami O2 dosiahli v deň transakcie 2,5 mld. Kč a cena akcií stúpla o 0,23% na viac ako 266 Kč. Vyšší záujem o akcie môže byť spôsobený tým, že firma O2 dosiahla v roku 2016 čistý zisk 5,3 mld. čo je medziročná nárast o 4%. Tiež sa navýšil počet užívateľov O2 o 1% na takmer 5 mil. ľudí.

Tento dokument je publikovaný pre spoločnosti skupiny BENCONT , a môže byť reprodukovaný a ďalej šírený len s jej písomným súhlasom. Informácie v tomto dokumente boli získané z externých zdrojov, ktoré boli spoločnosťou považované za spoľahlivé.

Matúš Jančura
Hlavný analytik, Bencont INVESTMENTS
jancura@bencont.sk

Jozef Prozbík
Analytik, Bencont INVESTMENTS
prozbik@bencont.sk

Analytici:
Nebesník Martin, Bruchánik Rudolf
Csatári Erik, Demová Simona
Medvecová Miroslava
Tirpáková Zuzana

Vajnorská 100/A
831 04 Bratislava
www.bencont.sk

BENCONT INVESTMENTS BENCONT GROUP BENCONT DEVELOPMENT